

PREVENTIVNÍ PROGRAM

zpracovaný dle metodického pokynu k primární prevenci sociálně patologických
jevů u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních
č. j.: 20 006/2007-51 a dalších dokumentů z oblasti primární prevence

**Dětský domov se školou, základní škola
a školní jídelna,
Chrastava, Školní 438**

Název: Preventivní program		
Č. j. 101	Účinnost od: 1. 9. 2016	
Spisový znak: A.1.3.1	Skartační znak: A	Skartační lhůta: 10
Vypracoval: Mgr. Veronika Machová		
Schválil: Mgr. Veronika Machová		
Změny: 4. 9. 2023		

Název a adresa školy:	Dětský domov se školou, základní škola a školní jídelna, Chrastava, Školní 438
IČO:	708 669 37
Jméno ředitele zařízení:	Mgr. Veronika Machová
Jméno etopeda zařízení:	Mgr. Petr Šolc
Jméno koordinátora ŠVP:	Mgr. Veronika Machová
Jméno školního metodika prevence:	Mgr. Veronika Machová
Kontakty:	tel.: 485 143 104 fax: 482 720 174 e- mail: vudds-chrastava@volny.cz
Zřizovatel:	MŠMT ČR Karmelitská 7 Praha 1 – Malá Strana
Kontakt:	tel.: 266 106 111
Platnost dokumentu:	školní rok 2023 / 2024
Účinnost dokumentu:	Od 3. 9. 2017
Razítko školy a podpis ředitele zařízení	
Datum	4. 9. 2023

Obsah

1.	Úvod	4
2.	Charakteristika školy a žáků	4
3.	Charakteristika primární prevence	7
4.	Preventivní program	8
4.1.	Dokumenty k PP	8
4.2.	Analýza současné situace ve škole	10
4.3.	Zdroje pro shromažďování informací	14
4.4.	Cíle preventivního programu	15
4.4.1.	Vymezení cílové populace	15
4.4.2.	Dlouhodobé cíle	15
4.4.3.	Střednědobé cíle	16
4.4.4.	Krátkodobé cíle	16
4.4.5.	Ukazatele úspěchu	16
4.5.	Realizace PP	17
4.5.1.	Realizace PP v rámci Základní školy	19
4.5.2.	Realizace PP v rámci Základní školy pro žáky vzdělávající se dle minimálních výstupů RVP ZV	21
4.5.3.	Realizace PP v rámci mimoškolní činnosti	23
5.	Měření efektivity programu	25
6.	Řešení krizových situací ve škole	25
6.1.	Návykové látky v zařízení	26
6.1.1.	Tabákové výrobky	26
6.1.2.	Alkohol	27
6.1.3.	Omamné a psychotropní látky (OPL)	27
6.2.	Krádeže a vandalismus	29
6.3.	Šikana	30
6.3.1.	Kybersikana	32
6.4.	Záškoláctví	33
6.5.	Poruchy příjmu potravy, sebepoškozování	33
6.6.	Syndrom týraného dítěte	34
6.7.	Extremismus, rasismus, xenofobie, antisemitismus	35

7.	Bibliografie.....	36
8.	Spolupracující instituce	37
9.	Přílohy preventivního programu	39
9.1.	Vnitřní řád.....	39
9.2.	Vyhodnocení preventivního programu za uplynulý školní rok	39

1. Úvod

V dnešní společnosti číhá na mladé lidi a bohužel též děti mnoho nástrah, s nimiž se musí vyrovnávat. V současnosti se stále více obrací pozornost na nebezpečí užívání návykových látek. Je nutné si uvědomit, že do této skupiny nepatří pouze nejčastěji zmiňované nelegální návykové látky jako např. pervitin, heroin, toluen aj. Široká veřejnost často přehlíží nebezpečí užívání alkoholu a tabákových výrobků, elektronických cigaret aj. Děti a mladiství se setkávají s kouřením a pitím alkoholu doma, v různých televizních pořadech, na ulici. Cigarety i alkohol jsou pro ně mnohdy běžně dostupné v obchodech, ačkoli je jejich prodej zakázán osobám mladším 18 let. Stále se snižuje věková hranice, kdy dítě poprvé sáhne po droze. Důvodem může být pocit nudy, zvědavost, tlak závadové party, následky však bývají nedozírné.

Prevence školy se zaměřuje zejména na výchovu žáků ke zdravému životnímu stylu, na jejich osobnostní a sociální rozvoj. Preventivní program si klade za cíl nejen předcházet rizikovému chování, ale popř. i minimalizovat dopad nežádoucího chování na dítě či mladistvého.

2. Charakteristika školy a žáků

Náš dětský domov se školou je umístěn v klidném prostředí na okraji malého města blízko Liberce. Je školským zařízením pro výkon ústavní výchovy určený pro 24 chlapců do 15 let, resp. do ukončení povinné školní docházky. Budova a její areál, poskytuje chlapcům vše potřebné pro komplexní péči – školu, ubytování a stravování. Vlastní velký sportovní areál, školní dílny, tematické učebny, relaxační místnost a rozsáhlé pozemky umožňující pestrou škálu aktivit. Zařízení je v provozu nepřetržitě po celý rok. O děti pečuje tým přibližně 27 lidí složený ze speciálních pedagogů - učitelů, vychovatelů a dalších odborných pracovníků, psychologů, sociálních pracovníků aj.

Prostřednictvím edukačního procesu se u našich chlapců snažíme, aby se kulturní aspekty života staly přirozenou součástí jejich vnitřních hodnot a měly tak pozitivní vliv na jejich životní postoje. Chování našich žáků při hromadných sportovních a kulturních akcích je objektivně dobře hodnoceno.

Zaměřujeme se na sportovní činnost. Dobré výsledky jsou zde podmíněny promyšlenou tělovýchovnou a sportovní přípravou. Právě zde dochází k významné spolupráci úseků školy a výchovy. Sport a tělocvik jsou pravidelnou a neoddělitelnou součástí denního programu. Naši

chlapci se účastní různých sportovních akcí. Nejsme primárně zaměřeni jen na tělesnou výchovu výkonovou. Nedílnou součástí této vzdělávací oblasti je též zdravotní tělesná výchova. Jejím hlavním smyslem je snaha o zlepšení u některých chlapců v souvislosti s jejich diagnózami a celkovým zdravotním stavem.

Samozřejmě je cílené průběžné výchovné a osvětové působení v oblastech prevence a odstraňování drogových závislostí a dalších sociálně patologických jevů.

Jednou z priorit je pro nás prevence ve všech 3 stupních. Nejvíce energie však věnujeme prevenci primární a vzhledem k povaze obtíží, se kterými k nám děti přicházejí i té sekundární. V zařízení byl zaveden systém sledování a evidence případů zneužívání drog. Do tohoto systému jsou zapojeni všichni učitelé, vychovatelé, etoped, výchovný poradce a metodik prevence a sociální pracovníci. Drogový preventista předkládá pedagogické radě souhrnný přehled drogové scény v organizaci i opatření, která byla v konkrétních případech realizována, resp. navrhuje preventivní a výchovná opatření. Vše probíhá v souladu s ***Preventivním programem***.

V roce 1997 se zařízení stalo fakultním zařízením Pedagogické fakulty TU v Liberci. Spolupráce je intenzivní, většina studentů PF se seznámí při návštěvách studijních skupin s problematikou ústavní výchovy, organizací a vlastní prací zařízení.

Děti k nám umísťují soudy ve spolupráci s OSPODy. Obecně se jedná o děti s poruchami chování, v některých případech lze hovořit o chování delikventním. Někdy jde o děti výrazně zanedbané až zneužívané. Příčiny uvedených obtíží jsou různé. Častým společným znakem bývá nepodnětné či přímo sociálně patologické rodinné prostředí. Většina rodin je rozvrácená a ty, kde rodiče žijí spolu, bývají i tak často dysfunkční.

Mezi typické rysy jejich dosavadního vývoje patří záškoláctví, útek z domova, toulky, zneužívání návykových látek, agresivita, lhaní, sebepoškozování, špatné rodinné a osobní vztahy, nerespekt k autoritám, páchaní provinění (trestná činnost). U některých chlapců lze pozorovat znaky, které jsou jinak typické pro některou z poruch osobnosti, mnozí mají psychiatrické problémy. Z rodinných anamnéz je častý nízký sociální status rodiny, absence kladného mužského vzoru v rodině, rozdílné až protichůdné postoje rodičů k výchově, rozvodovost, střídání partnerů, neúplná rodina, pobyt rodičů ve vězení. V některých rodinách je patrná vysoká tolerance asociálního chování či dokonce podpora antisociální činnosti dětí.

I přes výše uvedené obtíže se snažíme poskytnout svěřeným dětem kvalitní základní vzdělání a systematickým výchovným působením odvrátit nepříznivou prognózu, pokud to

nelze, tak alespoň snížit její dopad na kvalitu budoucího života jedince. Cílem této edukace je následně jedinec schopný samostatného rozhodování a jednání v rámci akceptovaných společenských norem, vracející se do rodiny na vyšší úrovni. Snažíme se co nejvíce přiblížit standardům kvality běžného života. V rámci našich možností minimalizujeme dopady nežádoucího fenoménu institucionalizace na osobnost dítěte. Vzhledem k faktu, že zákonem daná kapacita rodinných skupin se realitě běžné rodiny stále moc neblíží, jsou v tomto ohledu naše možnosti velmi omezené. Ve třídě a rodinné skupině je maximálně 8 chlapců, ti mají své „rodiče“ ve vychovatelích. Přístup k chlapci je diferencovaný s přihlédnutím k věku, osobnostní charakteristice a dalším faktorům. Respektovat zde znamená brát ohledy na jejich potřeby, individualitu, odlišnost a lidskou důstojnost. Snahou je, aby aktivní práce na odstranění negativních vzorců chování, nepřerostla v usilování o změnu individuální podstaty každého jedince.

Musíme být schopni chovat se k dětem jako k sobě rovným, ale být si vědomi jejich limitů. Děti jsou velice citlivé na spravedlivé hodnocení. Logickým uspořádáním všech priorit, vytváříme systém, který je pro děti srozumitelný a jehož pravidla jsou pro ně splnitelná, protože jen tak se s ním děti dokáží identifikovat. Identifikace je totiž základní podmínkou pro pozitivní vliv na osobnost dítěte. Je kladen důraz na základní hodnoty, vzájemný respekt, klidnou atmosféru a dostatek prostoru pro naplňování potřeb nezbytných k individuálnímu rozvoji jedince. Trpělivě a postupně vytváříme vztah důvěry mezi dospělými a chlapci. Nedramatizujeme selhání a neúspěchy, ale naopak využijeme příležitost pro práci s chybou.

Podle odborníků je důležitým milníkem osobnostního vývoje přítomnost pocitu viny. Ten může nastat jen tam, kde je normativní systém etiky, proti kterému se lze provinít. Tento systém musí však platit pro všechny stejně. Atmosféru v domově kladně ovlivňuje funkční spolupráva dětí, možnost rychlého kontaktu s dospělými, včetně vedoucích pracovníků, anonymní schránka důvěry. Umožňujeme a podporujeme častý kontakt s rodinou všemi dostupnými prostředky. Oblast zájmových aktivit je koncipována tak, aby byla svým obsahem maximálně různorodá s ohledem na technické a personální zajištění. Smyslem je nabídnout dětem celé spektrum možností jak se realizovat společensky žádoucím způsobem a u problémovějších dětí je zde mnoho příležitostí ke snižování jejich vnitřní tenze. Postupná realizace těchto činností se dotýká mnoha průřezových témat. Očekávaným výsledkem je pozorovatelná změna v hodnotovém systému dětí, jejich kladnější a reálnější sebenáhled, upevnění kompetencí

získaných již v předchozím vzdělávacím procesu a pro vnímavější jedince možnost toto spektrum ještě rozšířit.

Psychoterapeutické prvky v přístupu k dětem přibližují život v zařízení realitě společnosti. Individuálně stanovujeme postupné reálné cíle, navozujeme modelové situace, ve kterých se musí dítě samo rozhodovat. Naší snahou je co nejvíce pracovat s každým dítětem v jeho zóně nejbližšího vývoje. Mnohé děti až teprve u nás prožívají pocit vlastního úspěchu, který je nakonec tou nejcennější odměnou. Naším cílem je pracovat s vnitřní motivací dětí, která je smysluplná a schopna uspokojit potřeby jedince.

Více než polovina pracovníků jsou muži různých věkových kategorií. Absence mužských vzorů, typická v rodinách našich chlapců, tak může být do jisté míry kompenzována, osobní příklad a postoje pedagogů je nezastupitelný. Věříme, že absolutně nejstěžejnějším pilířem celého edukačního procesu je vztah pedagoga a dítěte. Věnujeme proto mnoho energie do budování dobrých vztahů na všech úrovních. I fungující vztahy mezi zaměstnanci jsou pro naše žáky důležitým příkladem toho, co je nebo by mělo být mezi lidmi normální. Veškeré hodnoty pramenící z edukačního procesu jako jsou důvěra, příklad, touha něco dokázat, stojí vždy na pevném vztahu. Vztah je doslova podmínkou pro jejich vznik.

3. Charakteristika primární prevence

- *Primární prevencí* se rozumí veškeré aktivity realizované s cílem předejít problémům, které se pojí s výskytem sociálně patologických jevů, popř. minimalizovat jejich negativní dopad.
- *Nespecifická primární prevence* je nosným prvkem prevence, přičemž se zaměřuje na různé volnočasové aktivity rozvíjející osobnost jedince.
- *Specifická primární prevence* zahrnuje aktivity a programy, jež jsou specificky zaměřeny na předcházení a omezování výskytu jednotlivých forem rizikového jednání u dětí a mladistvých.
 - *všeobecná* – zaměřena na širší populaci bez ohledu na rozsah problému nebo rizika
 - *selektivní* – zaměřena na žáky, u nichž lze předpokládat zvýšenou hrozbu rizikového chování

- *indikovaná* – určena pro jednotlivce i skupiny, u nichž byl zaznamenán vyšší výskyt rizikových faktorů v oblasti chování, problematických vztahů v rodině, ve škole nebo s vrstevníky
- *Efektivní primární prevence* zahrnuje programy, které si kladou za cíl pomoci jedinci odmítnout např. návykovou látku, zvládnout konflikt nenásilnou formou, zvyšovat zdravě sebevědomí aj.

4. Preventivní program

Preventivní program (dále jen PP) je zpracován na jeden školní rok. Podléhá kontrole České školní inspekce, je průběžně vyhodnocován a vyhodnocení účinnosti jeho realizace v konkrétním školním roce je součástí výroční zprávy školy. Na realizaci PP se podílejí pedagogičtí pracovníci školy. Za koordinaci tvorby a kontrolu realizace zodpovídá školní metodik prevence, který má možnost spolupracovat s etopedem zařízení.

Při realizaci programu dochází ke vzájemné spolupráci ředitele zařízení, etopeda, školního metodika prevence, pedagogického sboru, třídních učitelů, žáků a jiných regionálních organizací:

- *ředitel/ka zařízení* a zároveň *školní metodik prevence* a *výchovný poradce/výchovná poradkyně* zodpovídá za podporu, vytváření a realizaci PP, koordinuje přípravu, realizaci a vyhodnocení PP, spolupracuje s etopedem při řešení sociálně patologických jevů, při zajišťování odborné a metodické činnosti
- *etoped/ka* řeší a eviduje výskyt sociálně-patologických jevů, zajišťuje odbornou a metodickou pomoc
- *pedagogičtí pracovníci* začleňují jednotlivá témata do výuky svých předmětů
- *žáci* se účastní přípravy a realizace programu
- dochází ke spolupráci s *dalšími organizacemi*

4.1. Dokumenty k PP

Zákony a vyhlášky

- Vyhláška 116/2011 Sb., kterou se mění vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních

- Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (Školský zákon), v platném znění
- Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí a mládeže
- Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník
- Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů
- Zákon č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů, v platném znění
- Zákon č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních, v platném znění

Metodické pokyny

- Metodický list k poskytování poradenských služeb na školách a školských zařízeních Č. j.: 13 409/98-24
- Metodický pokyn MŠMT Č. j.: 20 006/2007-51 k primární prevenci sociálně patologických jevů u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních
- Metodický pokyn MŠMT Č. j.: 22 294/2013-1 k řešení šikanování ve školách a školských zařízeních
- Spolupráce škol a předškolních zařízení s Policií ČR při prevenci a při vyšetřování kriminality dětí a mládeže a kriminality na dětech a mládeži páchané Č. j.: 25 884/2003-24
- Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních Č. j.: 21 291/2010-28
- Metodický pokyn k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí a žáků ve školách a školských zařízeních Č. j.: 29 159/2001-26
- Metodický pokyn MŠMT ČR k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance Č. j.: 14 423/99-22
- Metodický pokyn k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví Č. j.: 10 194/2002-14
- Úmluva o právech dítěte 104/1991 Sb.

4.2. Analýza současné situace ve škole

Preventivní plán vychází z:

- RVP ZV
- RVP ZŠS díl I
- ŠVP pro základní vzdělávání s motivačním názvem Krok správným směrem
- a ŠVP pro mimoškolní činnost.

Jednotlivé části PP jsou začleněny do konkrétních témat ve vzdělávacích oblastech Jazyk a jazyková komunikace (Český jazyk a literatura), Člověk a společnost (Občanská výchova, Dějepis), Člověk a příroda (Chemie, Přírodopis) a Člověk a zdraví (Výchova ke zdraví, Tělesná výchova). Preventivní témata se zařazují též do předmětů Výtvarná výchova (Umění a kultura) a Pracovní výchovy, do ŠVP nově zařazené Etické výchovy.

Třídní učitelé, ostatní pedagogičtí pracovníci i další odborníci věnují pozornost tématům v průběhu vyučovacích hodin, oborových projektů, pravidelné spolusprávy, individuálních konzultací s chlapci, skupinových i „celoústavních“ komunit s ředitelkou zařízení, pravidelných večerních hodnocení na skupinách s vychovateli, pravidelném velkém hodnocení s vedením zařízení aj. Probíhá spolupráce s kurátory, zákonní zástupci chlapců jsou pravidelně informováni o chování i prospěchu svých dětí, chlapcům je k dispozici schránka důvěry.

Důležitým výchovným prvkem je školní prostředí, proto se chlapci podílejí na jeho vytváření, na udržování pořádku, na výzdobě zařízení.

Analýza aktuální situace v zařízení v oblasti sociálně patologických jevů je vyhodnocována na základě pozorování chování žáků, dotazníků, rozhovorů se žáky a na základě rozhovorů se třídními učiteli a vychovateli.

Pozornost je věnována rovněž dalšímu vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti sociálně patologických jevů. Jsou pro ně organizovány vzdělávací semináře, popř. jsou informováni o možnostech DVPP aktuálně v průběhu školního roku. Součástí preventivního plánu jsou odkazy na odbornou literaturu, která může být pro pedagogy studijním materiálem.

Z výše uvedených metod i forem práce vyplývá, že mezi nejrozšířenější negativní projevy patří kouření, užívání alkoholu a nelegálních návykových látek (nejčastěji marihuana, občas pervitin), kriminalita a delikvence, záškoláctví, agrese a šikana, vandalismus.

Strengths (Silné stránky školy)	
Lidský potenciál	zvyšující se úroveň kvality managementu školy
	operativnost pedagogického sboru
	vysoká odolnost pedagogů vůči krizovým situacím
	umožnění pedagogům doplnit si vzdělání
	dlouhodobé investice do dalšího vzdělávání pedagogů
	ochota pracovníků školy ke změnám
	flexibilita většiny zaměstnanců pedagogického sboru
	dobrá vzájemná komunikace většiny pedagogů
➤ Materiální vybavení	velký sportovní areál
	dobré vybavení dílen
	nový nábytek, obnova rodinných skupin a dalších prostor
	zahrada (sad a skleník)
	cvičné kuchyňky
	posilovna
	keramická dílna
	relaxační místnost
	2 počítačové učebny
	pěkná výzdoba tříd i ostatních prostor zařízení
	žákovská knihovna
	kvalitní a zmodernizované stravování
	postupné zkvalitnění pracovního prostředí (rekonstrukce)
	postupné vybavování školy moderní technikou (interaktivní tabule ve třídách aj.)
	knihovna pro dospělé – studijní materiály
➤ Pedagogický proces	výhodná poloha školy
	používání integračních principů v praxi
	dobře fungující psychohygienické faktory (pitný režim, relaxační chvíle....)
	nízký počet dětí ve třídách (možnost individuálního přístupu)

	osvojování smysluplných dovedností, které budou žáci potřebovat v životě
	vybavení (vícemístná vozidla, interaktivní tabule a PC ve třídách aj....)
	umění pracovat s dětmi z nižších sociálních vrstev
	účast na soutěžích
	jsme fakultní školou PF Liberec
	rušení bariér mezi školou a veřejností – žákovská vystoupení
	dodržování tradic školy (sportovní a recitační soutěže, projektové aktivity, besídky u příležitosti Vánoc, konce školního roku....)
	prezentace školy – budování pozitivního image: • webové stránky
	zájmové útvary a kroužky: • sportovní kroužky • pěstitelský kroužek • turistický kroužek • výtvarný kroužek • zdravotnický kroužek • kroužek vaření

Opportunities (Příležitosti)	
➤ Pro školu	organizace přímo řízená MŠMT
	dobrá spolupráce s obcí a jejími obyvateli
	kvalita výuky a výchovy
	fakultní škola TU Liberec
	pro pedagogy – poznat některé vlastnosti, schopnosti a povahové rysy žáků
	zlepšit materiální a technické vybavení tříd
	spolupráce s DDÚ Liberec
	možnost dlouhodobého cíleného působení na chlapce (tj. vyšší šance na změny)

	grantová politika státu
➤ Pro školství	zlepšení společenské prestiže a finančních podmínek učitelů
	lepší využití mezipředmětových vztahů
	spojení teorie s praxí
	zlepšení komunikace a spolupráce mezi jednotlivými učiteli
	možnost dalšího vzdělávání a seberealizace pedagogů

Weakness (Slabé stránky školy)	
➤ Lidský potenciál	malý zájem o práci u nás
	potenciální odchody perspektivních učitelů
	nižší motivace k doplnění vzdělání pedagogů
➤ Materiální vybavení	nedostatek financí
	prostorová omezenost školy
	chybí tělocvična
	nízká schopnost samostatné práce žáků
➤ Ostatní faktory	malá disciplinovanost současné populace
	izolovanost vůči ostatním typům škol
	malá spolupráce některých zákonných zástupců žáků s pedagogy
	nedostatečný vztah dětí k prostorám školy (ničení zařízení)

Threats (Hrozby)	
➤ Pro naši školu	nezájem a nepodpora zákonných zástupců žáků
	kumulace velmi problémových dětí
	ambivalentní postoje společnosti, zkreslené představy veřejnosti o práci u nás
	ataky zákonných zástupců žáků i státních institucí
	finanční náročnost a nižší efektivita výsledku
	možné odchody kvalifikovaných učitelů
➤ Pro žáky	možnost nepřijetí žáků na vybrané střední školy
	stav výuky nemusí vyhovovat všem žákům

➤ Pro zákonné zástupce	nedostatečná podpora a pochopení ze strany zákonných zástupců žáků
	strach zákonných zástupců žáků z nového a neověřeného
	nárůst konfliktů ze strany zákonných zástupců žáků
➤ Pro vyučující	nejednotnost učiva při přechodu na jinou školu
	uvolnění kázně žáků
	úplné zavržení tradičních metod výuky – nelze (např. násobilka, vyjmenovaná slova)
➤ Pro společnost	SPJ: • kázeň, agresivita • drogy, kouření, alkohol • krádeže, šikana • vandalismus
	časté inovace
	nedůvěra k novým projektům

4.3. Zdroje pro shromažďování informací

• děti, resp. žáci	• třídnické hodiny • dotazníky • individuální rozhovory • schránka důvěry • žákovská spolupráva
• zákonní zástupci	• možnost konzultací (osobně či telefonicky) ○ mj. informace o chování a prospěchu • návštěvy dětí v zařízení (návštěvní místnost) • nově zavedené třídní schůzky
• pedagogové	• pedagogické rady, porady učitelů a vychovatelů • konzultace s etopedem, metodikem prevence, výchovným poradcem, psychologem
• zařízení jako celek	• webové stránky zařízení

	• výroční zpráva školy • plánovaná obnova školního časopisu
--	---

4.4. Cíle preventivního programu

4.4.1. Vymezení cílové populace

- žáci 1. a 2. st. základní školy, základní školy, popř. základní školy speciální
- pedagogičtí pracovníci

4.4.2. Dlouhodobé cíle

- výchova ke zdravému životnímu stylu, k rozvoji osobnosti, k začlenění do sociálního prostředí
- zvýšit odolnost chlapců vůči jednotlivým sociálně patologickým jevům, zaměřit se zejména na:
 - šikanu a agresi obecně, záškoláctví, drogové závislosti, alkoholismus a kouření, vandalismus, sexuální rizikové chování, rasismus a xenofobii, kriminalitu a delikvenci
- věnovat se i dalším tématům, př. poruchy příjmu potravy, sebepoškozování aj., informovat chlapce o důsledcích uvedených jevů, zvýšit odolnost dětí vůči nim
- preventivní působení na žáky a snaha o převážně pozitivní hodnocení jako nedílná a významná součást výchovně vzdělávacího procesu
- nabídnout dětem vhodné možnosti trávení volného času, např. formou různých sportovních aktivit
- další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti prevence rizikového chování
- informovat širokou veřejnost o činnosti školy, např. formou webových stránek zařízení a školního časopisu
- sledovat a vyhodnocovat dlouhodobou práci pedagogů s třídními kolektivy, popř. rodinnými skupinami
- zajistit stálou metodickou pomoc a konzultace pro pedagogy, žáky i zákonné zástupce dětí (např. formou výchovného poradenství, zavedení třídních schůzek)

4.4.3. Střednědobé cíle

- vytvořit funkční preventivní program školy
- zajistit žákům příjemné a podnětné prostředí
- podporovat volnočasové aktivity
- získávat pochopení a podporu všech pedagogů v otázce nezbytnosti prevence a její realizace

4.4.4. Krátkodobé cíle

- školní preventivní strategie začlenit do ŠVP
- realizovat besedy, popř. přednášky s odborníky na různá témata prevence sociálně patologických jevů
- podporovat smysluplnou tvorbu třídních pravidel ve všech třídách základní školy
- sledovat využívání schránky důvěry
- rozšíření nabídky volnočasových aktivit

4.4.5. Ukazatele úspěchu

- Žáci mají vytvořen reálný obraz o světě drog, jsou odstraněny mýty o návykových látkách, kouření aj.
- Chlapci se účastní akcí zařízení a zájmových útvarů.
- Chlapci zaujímají pozitivní postoj k životu bez drog, kouření a alkoholu.
- Žáci jsou ochotni řešit své konflikty dohodou, ve škole i na rodinné skupině převládá bezpečné a pozitivní klima.
- Žáci chápou význam školní docházky i celoživotního vzdělávání.
- Žáci znají vnitřní řád a jsou si vědomi následků spáchání přestupku či trestného činu.
- V zařízení je zdravé a motivující prostředí, bezpečná atmosféra.
- Zařízení pořádá školní i mimoškolní sportovní i kulturní akce pro chlapce.
- Chlapci mají zájem o návštěvy odborníků.
- Chlapci se orientují v problematice sexuální výchovy a mají pozitivní vztah ke svému tělu.
- Probíhá další vzdělávání pedagogických pracovníků v rámci prevence sociálně patologických jevů.
- Probíhají formální i neformální rozhovory se žáky, diskuze ve vyučovacích hodinách i při výchovné činnosti.

- Pedagogové spolupracují s etopedem zařízení a školním metodikem prevence.
- Zákonní zástupci dětí mají možnost získat informace o prospěchu i chování svých dětí, v případě zájmu je jim poskytnuta metodická pomoc v podobě výchovného poradenství.

4.5. Realizace PP

Jedním z hlavních cílů našeho zařízení je každodenní snaha o vytvoření podnětného a bezpečného prostředí a pomoc dětem s rozpoznáváním jejich individuálních možností i s hledáním cest, jak svých možností využít.

K realizaci PP dochází v průběhu celého školního roku a podílí se na ní všichni pracovníci našeho zařízení. Preventivní témata se objevují v mnoha předmětech, na 2. st. ZŠ převážně v občanské výchově, výchově ke zdraví, chemii, přírodopisu, dějepisu, českém jazyce a literatuře, etické výchově. Lze je začlenit a bývají zařazovány též do výtvarné a tělesné výchovy a pracovní výchovy, do mimoškolní výchovné činnosti.

V našem zařízení probíhají v rámci specifické primární prevence další aktivity – skupinové i individuální sezení pro chlapce pořádané organizací ADVAITA, o. s., přednášky v rámci výchovné činnosti i školního vyučování aj. Realizují se preventivní programy organizované MAJÁKEM o. p. s. na různá preventivní témata. Do budoucna je možná spolupráce také s K-Centrem spolupracujícím s organizací Most k naději.

Nespecifická primární prevence je realizována formou zájmových útvarů a kroužků a v podobě různorodé odpolední výchovné činnosti. Žáci se mohou účastnit velkého množství mimoškolních aktivit, výletů, sportovních i kulturních akcí. V rámci školy probíhá plavecký výcvik, v zimních měsících lyžařský výcvik, bruslení. V uplynulém školním roce proběhla sportovních i kulturních akcí a výletů celá řada. Také vychovatelé zorganizovali pro chlapce celou řadu výletů a dalších akcí (*jednotlivé akce – viz vyhodnocení preventivního programu*).

Naši chlapci navštěvují liberecký psí útulek ARCHA, navštěvují seniory na Charitě v Chrastavě. Pokračuje spolupráce s DDŠ Horní Maršov, jejichž chlapci přijeli s vychovateli strávit týden v létě u nás. Probíhá spolupráce v rámci letních pobytů s VÚ Pšov.

Další pravidelné akce – viz tabulka níže.

Vhodné metody a formy práce

- výklad
- vyhledávání a zpracovávání informací žáky
- skupinová práce
- slohové a výtvarné práce
- besedy, diskuze
- exkurze
- sociální hry, hraní rolí
- projektové vyučování
- schránka důvěry
- zážitkové aktivity

Dlouhodobé akce

Typ akce	Název	Uskutečnění
Lyžařský výcvik		ANO – dle sněhových podmínek (výchova)
Šk. exkurze a projekt. výuka		ANO – ZŠ (data viz tabulka škola, výchova a etoped)
	Letní olympiáda	ANO – červen 23
	kopaná Hamr n. Jezeře	ANO - (výchova a škola)
	Chrastavský sportovní den	ANO – (škola a výchova) – červen 23
Jiné akce	Slavnostní zahájení šk. roku	ANO (škola)
	Návštěvy studentů v rámci získávání praxe	ANO
	Mikuláš a čert	ANO (výchova, etoped)
	Vánoční besídka, slavnostní oběd	ANO
	Pálení čarodějnic	ANO (výchova)
	Jarní výstup na Smrk	ANO (výchova)
	Drakiáda	ANO (výchova)
	Slavnostní zakončení školního roku	ANO

Zájmové útvary a kroužky
Výchova
➤ pěstitelský kroužek ➤ sportovní kroužky ➤ turistický kroužek ➤ výtvarný kroužek ➤ zdravotnický kroužek ➤ kroužek vaření

4.5.1. Realizace PP v rámci Základní školy

Předmět	Téma	Ročník
Výchova ke zdraví	Předčasná sexuální zkušenost	6. ročník
	Těhotenství a rodičovství mladistvých	
	Poruchy příjmu potravy	
	Nemoci přenosné pohlavním stykem - HIV/AIDS, hepatitidy, ochrana před přenosnými chorobami	
	Bezpečné chování – komunikace s vrstevníky a neznámými lidmi	
	Návykové látky: • zdravotní a sociální rizika zneužívání návykových látek, patologického hráčství, práce s počítačem • bezpečnost v dopravě, trestná činnost, dopink ve sportu	8. ročník
	Skryté formy a stupně individuálního násilí a zneužívání • Šikana a jiné formy násilí • Sexuální kriminalita • Formy sexuálního zneužívání dětí • Komunikace se službami odborné pomoci	
	Manipulativní reklama a informace • Reklamní vlivy • Působení sekt	
	Hodnota a podpora zdraví	9. ročník

	• Složky zdraví a jejich interakce • Podpora zdraví a její formy • Prevence a intervence • Odpovědnost jedince za zdraví • Programy podpory zdraví	
Chemie	Chemie a společnost – léčiva a návykové látky	9. ročník
Český jazyk a literatura	Vypravování	6. ročník
	Referát	7. ročník
	J. Foglar - zodpovědnost	
	Gosciny R. – Mikulášovy patálie (Kouřím)	
	Úvaha	8. ročník
	Diskuze	9. ročník
	Zjišťování alkoholu v krvi řidiče (Čítanka pro 9. r. – nakl. Parta)	
	Jak psi objevují drogy (Čítanka pro 9. r. – nakl. Parta)	
Občanská výchova	I ve škole s pravidly – problematika záškoláctví	6. ročník
	Média	7. ročník
	Víra a náboženství – nebezpečí sekt	
	Rovnost a nerovnost	
	Zdravý životní styl	8. ročník
	Nebezpečí užívání drog, alkoholu, kouření	
	Vandalismus	
	Národnostní menšiny, nacionalismus, holocaust	9. ročník
Tělesná výchova	Zdravý způsob života, péče o zdraví	6. – 9. ročník
Pracovní výchova	Rostliny jako drogy, jejich zneužití	7. ročník
	Škodlivost alkoholických nápojů	8. ročník
	Práce na veřejných prostorech	6. – 9. ročník
Výtvarná výchova	Výtvarné vyjádření vjemů a postojů ke skutečnosti na základě vlastního prožitku dítěte	6. – 9. ročník
	Výtvarné vyprávění	
	Výtvarné vyjádření skutečnosti na základě četby	
	Vnímání uměleckého díla různými pohledy	
	Vztah člověka k umění a krásám kolem nás	
	Můj svět, Já a ti druzí	
	Já a mé tělo	
	Jak se vidím a jaký jsem	
Pozn. Ve VV reagujeme na aktuální situaci a realizujeme mezipředmětové vztahy.		
Přírodopis	Rostliny zneužívané pro výrobu drog	6. ročník
	Toxikomanie	8. ročník

Dějepis	Období mezi světovými válkami – rasismus, xenofobie	9. ročník
----------------	---	-----------

4.5.2. Realizace PP v rámci Základní školy pro žáky vzdělávající se dle minimálních výstupů RVP ZV

Předmět	Téma	Ročník
Český jazyk a literatura	Vyprávění podle obrázků – Návěst odmítnutí nabízené návykové látky (cigareta, alkohol)	6. ročník
	J. Foglar	7. ročník
	Ústní vypravování podle osnovy – Protidrogová prevence	8. ročník
	Goscinný R. – Mikulášovy patálie (Kouřím)	
	Zjišťování alkoholu v krvi řidiče (Čítanka pro 9. r. – nakl. Parta)	9. ročník
	Jak psi objevují drogy (Čítanka pro 9. r. – nakl. Parta)	
Dějepis	Období mezi světovými válkami – rasismus a xenofobie	9. ročník
Občanská výchova	Mezilidské vztahy ve společnosti • rovnoprávnost národnostních menšin, problémy lidské nesnášenlivosti • nebezpečí náboženských sekt	7. ročník
	Práva a povinnosti žáků – problematika záškoláctví, význam vzdělání	8. ročník
	Lidská práva • práva dítěte a jejich ochrana • týrané a zneužívané děti • šikana a diskriminace	
	Trestná činnost mládeže	
	Systém zdravotní péče – krizová centra	9. ročník
	Nevhodné využívání volného času, nebezpečí drog	
	Vandalismus	
Chemie	Vliv přírodních látek na zdraví člověka	9. ročník
	Léčiva a návykové látky (skupiny návykových látek, jejich zástupci, rychlost vytvoření závislosti, důsledky, kde lze hledat pomoc)	
Přírodopis	Rostliny zneužívané pro výrobu drog	7. ročník
	Škodlivost drog pro lidský organismus	8. ročník

Výtvarná výchova	Výtvarné vyjádření vjemů a postojů ke skutečnosti na základě vlastního prožitku dítěte	6. – 9. ročník
	Výtvarné vyprávění	
	Výtvarné vyjádření skutečnosti na základě četby	
	Vnímání uměleckého díla různými pohledy	
	Vztah člověka k umění a krásám kolem nás	
	Můj svět, Já a ti druzí	
	Já a mé tělo	
	Jak se vidím a jaký jsem	
Pozn. Ve VV reagujeme na aktuální situaci a realizujeme mezipředmětové vztahy.		
Výchova ke zdraví	Výživa a zdraví – poruchy příjmu potravy	8. ročník
	Zdravotní a sociální rizika zneužívání návykových látek	
	Patologické hráčství	
	Náboženské sekty	
	Ochrana před přenosnými chorobami – bezpečné způsoby chování (HIV / AIDS, hepatitidy)	
	Bezpečné chování – komunikace s vrstevníky a neznámými lidmi	
	Manipulativní reklama a informace – reklamní vlivy a působení médií	
	Podpora zdraví a jejich formy – prevence a intervence	9. ročník
	Prevence rizikového sexuálního chování, předčasná sexuální zkušenost, antikoncepce	
	Návykové látky a zdraví	
	Nebezpečí gamblerství	
	Skryté formy a stupně individuálního násilí a zneužívání - sexuální kriminalita, sexuální zneužívání dětí - šikana a jiné projevy násilí - komunikace se službami odborné pomoci	
Tělesná výchova	Zdravý způsob života, péče o zdraví	6. – 9. ročník
Pracovní výchova	Rostliny jako drogy a jejich zneužívání	6. – 7. ročník
	Zásady zdravé výživy	8. – 9. ročník
	Škodlivost alkoholických nápojů	
	Práce na veřejných prostorech	6. – 9. ročník

4.5.3. Realizace PP v rámci mimoškolní činnosti

Období	Vzdělávací oblast	Obsah výchovy
Jaro	Jazyk a jazyková komunikace	Vyprávění zážitků z prázdnin, příběhů ze života • nebezpečí alkoholu, alkohol – příčina smrti lidí (trestná činnost – žárlivost, dopravní nehody aj.)
		Písemná komunikace s blízkými
		Úvaha – plánování budoucnosti, vytyčení cílů
	Člověk a společnost	Beseda o práci policie a porušování zákona • alkohol, drogy, krádeže a jiná trestná činnost
		Seznámení se se svými právy a povinnostmi
		Rozlišování projevů nepřiměřeného chování, porušování norem • hraní etud – Jak se chovat či nechovat
	Člověk a zdraví	Beseda na téma Světový den zdraví (Zdraví jako součást moderního životního stylu)
		Beseda o tom, jak trávit volný čas (únik před nudou, partou, drogami), zdravotní rizika sociálně patologických jevů – aktuální nebezpečí
Léto	Člověk a svět práce	BOZP při práci s náterovými látkami (ředidla / nebezpečí vdechování aj.), seznámení se s riziky zacházení s různými prostředky a materiály
	Jazyk a jazyková komunikace	Čtení z gest (radost, smutek, lítost, agrese, láska...)
	Informační a komunikační technologie	Komunikace pomocí internetu – nebezpečí na internetu, kyberšikana a internetové podvony

	Člověk a společnost	Diskuze na téma Rovnocennost a rovnoprávnost národnostních menšin, nebezpečí rasismu a xenofobie, vzájemný respekt x lhostejnost proti útlaku
	Člověk a příroda	Halucinogenní houby, byliny – nebezpečí poškození zdraví
	Umění a kultura	Koláž (např. téma závislosti – drogy, alkohol, cigarety)
	Člověk a zdraví	Beseda a přednáška • Nebezpečí drog a kouření • Nemoci přenosné krví • Gamblerství • Sexuální výchova (rodičovství, láska, pohlavní styk, antikoncepce...)
		Nácvik odmítnutí nabízené drogy
		Plakát proti kouření a užívání návykových látek
		zátěžová turistika, otužování
	Člověk a svět práce	Seznámení se zákoníkem práce (alkohol, droga, kouření – jejich zákaz na pracovištích a postihy s tím související)
Podzim	Jazyk a jazyková komunikace	Volná diskuze na téma Problémy ve škole (nevhodné a rizikové chování)
	Člověk a společnost	Plakát (ochrana přírody, projevy vandalismu, jak zamezit vandalismu)
	Člověk a příroda	Aktivní přístup k životu (místo nevhodné party, drog a trestné činnosti), vnímání barev v přírodě jako příležitost lépe poznat sám sebe
	Umění a kultura	Výroba loutky, hraní divadla (téma nebezpečí drog)
		Slavné osobnosti, jimž drogy vzaly život
	Člověk a zdraví	Besedy

Zima		• Proč pečovat o své zdraví • Sportem ke zdraví
	Informační a komunikační technologie	vyhledávání informací na internetu k jednotlivým preventivním tématům, sledování tematických programů na internetu
	Člověk a společnost	výtvarná činnost (SPJ – alkohol, drogy, trestná činnost)
	Člověk a zdraví	Přednáška a beseda na téma Ochrana před nemocemi a úrazy a druhy úrazů a nemocí
	Člověk a svět práce	Vandalismus (oprava poškozených her na skupinách)

5. Měření efektivity programu

- Jednotlivé aktivity jsou evidovány. Výsledky se porovnávají se stanovenými cíli.
- Podklady pro měření efektivity: např. dotazníky, ankety, sdělení ze schránky důvěry, studijní výsledky žáků, kázeňské postihy, rozhovory se žáky, uskutečněné a navštívené akce.
- Je vyhodnocen význam volnočasových aktivit a uskutečněných akcí pro PP a realizace programu s ohledem na formy a metody.
- Je evidováno další vzdělávání pedagogů.
- Uskutečňuje se evidence sociálně patologických jevů v zařízení.
- Na hodnocení preventivního programu se podílejí pedagogičtí pracovníci zařízení, kteří spolupracují s etopedem zařízení a školním metodikem prevence.

6. Řešení krizových situací ve škole

Dle metodického pokynu MŠMT Č. j.: 20 006/2007-51 k primární prevenci sociálně patologických jevů u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních

- návykové látky v zařízení
- krádeže a vandalismus

- šikana
- kybersikana
- záškoláctví
- poruchy příjmu potravy, sebepoškozování
- syndrom týraného dítěte
- extremismus, rasismus, xenofobie, antisemitismus

6.1. Návykové látky v zařízení

Návykovými látkami se rozumí nejen omamné a psychotropní látky (OPL), ale i alkohol a tabákové výrobky.

Užívání návykových látek v prostorách zařízení je zakázáno. Všichni zaměstnanci školy mají ohlašovací povinnost k ředitelce zařízení, která je zároveň metodickou prevence a výchovnou poradkyní (popř. etopedovi, koordinátorovi vých. úseku), pokud zjistí, že žáci přechovávají, užívají či distribuují výše uvedené látky.

6.1.1. Tabákové výrobky

Ve všech prostorách školy je zakázáno kouřit. Zároveň není možné zřizovat zde kuřárny aj. Zákaz užívání tabákových výrobků ve škole je stanoven školním řádem. Prostory školy je třeba označit textem doplněným grafickou značkou zákazu kouření.

Konzumace tabákových výrobků v zařízení:

- Pokud je žák přistižen při konzumaci tabákových výrobků ve škole nebo při mimoškolní akci, je primárně nutné zabránit mu v další konzumaci včetně odebrání tabákového výrobku.
- Pedagogický pracovník dále postupuje podle školního řádu, vytvoří stručný záznam o události (protokol), v němž nechybí zejména, od koho tabákový výrobek pochází.
- Z konzumace tabákových výrobků ve škole jsou vyvozeny příslušné sankce v souladu se školním řádem a bodovým hodnocením chlapců.
- Pedagogický pracovník informuje o události vedení zařízení (viz výše).

6.1.2. Alkohol

Prodej alkoholu osobám mladším 18 let je zakázán. Zakaz platí i pro nabízení a podávání alkoholu těmto osobám. Zakaz užívání alkoholu v prostorách školy i při akcích pořádaných školou je stanoven školním řádem.

Konzumace alkoholu v zařízení:

- Jestliže je žák přistižen při konzumaci alkoholu, je primárně nutné mu zabránit v další konzumaci.
- Je nezbytné alkohol žákovi odebrat a zajistit, aby nepokračoval v konzumaci.
- Pedagogický pracovník nebo sociální pracovnice posoudí dle situace a momentálního stavu žáka, zda není ohrožen na životě. V opačném případě zajistí škola pomoc a nezbytnou péči, zavolá lékařskou službu první pomoci.
- Pokud žákovi nehrozí akutní nebezpečí, postupuje pedagogický pracovník dle školního řádu. Sepíše o události stručný záznam (protokol), v němž bude zaznamenáno, odkud pochází alkohol.
- Pedagogický pracovník informuje o události vedení zařízení. Z konzumace alkoholu jsou vyvozeny sankce dle školního řádu a hodnocení chlapců.
- V případě podezření na požití alkoholu žákem je možné provést orientační dechovou zkoušku (na základě předem získaného písemného souhlasu zákonného zástupce).

Nález alkoholu v zařízení:

- O nález je informováno vedení školy (ředitelka zařízení, popř. koordinátor výchovného úseku, vedoucí učitel, etoped, metodik prevence).
- Nález je uschován pro případ usvědčujícího důkazu.
- Nálezce vytvoří stručný písemný záznam o události.

6.1.3. Omamné a psychotropní látky (OPL)

Výroba, přechovávání, distribuce i propagace OPL je zakázána včetně navádění k užívání těchto látek.

Školní řád zakazuje užívání OPL a zároveň stanovuje sankce v případě porušení zákazu.

Konzumace OPL v zařízení:

- Postup je obdobný jako při řešení situace s užíváním alkoholu v zařízení.

- Pokud je žák přistižen při konzumaci OPL, je primárně nutné mu zabránit v další konzumaci.
- Je nezbytné látku žákovi odebrat a zajistit, aby nepokračoval v konzumaci.
- Pedagogický pracovník nebo sociální pracovnice posoudí dle situace a momentálního stavu žáka, zda není ohrožen na životě. V opačném případě zajistí škola pomoc a nezbytnou péči, zavolá lékařskou službu první pomoci.
- Pokud žákovi nehrozí akutní nebezpečí, postupuje pedagogický pracovník dle školního řádu. Sepíše o události stručný záznam (protokol), v němž bude zaznamenáno, odkud látka pochází.
- Pedagogický pracovník informuje o události vedení zařízení.
- O události jsou informováni zákonní zástupci žáka a OSPOD.
- Z konzumace OPL jsou vyvozeny sankce dle školního řádu a hodnocení chlapců.
- V případě podezření na užití omamné či psychotropní látky žákem je možné provést orientační test na přítomnost OPL (na základě předem získaného písemného souhlasu zákonného zástupce).
- Žákovi jsou poskytnuty informace o možnostech odborné pomoci při řešení této situace.
- Je nutné odlišit konzumenta od distributora – distribuce OPL je trestným činem, jejich užití pouze porušením školního řádu.

Distribuce OPL v zařízení:

- Distribuce OPL v ČR je protiprávním jednáním, přičemž nezáleží na množství distribuované látky.
- Pokud je důvodné podezření, že v zařízení došlo k distribuci OPL, vyrozumí škola příslušné oddělení PČR a zákonného zástupce žáka.
- Jestliže je v zařízení látka, kterou lze považovat za OPL, je informováno vedení zařízení. V přítomnosti dalšího pracovníka zařízení je látka zapečetěna v obálce, obálka přelepena a přelep opatřen razítkem školy s podpisem pracovníka. Obálka je uložena ve školním trezoru.
- O nález je dále informována PČR, která provede zajištění a identifikace látky.
- Pokud je látka, kterou lze považovat za OPL, zadržena přímo u žáka, je postup obdobný. Podezřelá látka je zabavena, následně je informováno vedení školy a PČR. O nález je

sepsán protokol s vyjádřením žáka, u něhož byla látka objevena, datum, místo i čas nálezů, jméno žáka. Protokol žák podepíše. V případě, že odmítá zápis podepsat, je tato skutečnost do protokolu uvedena. Zápisu je přítomen ředitelka zařízení, statutární zástupkyně či vedoucí školy, popř. etoped zařízení.

- V případě, že se žák látkou intoxikoval, je zajištěná látka předána pro usnadnění léčby přivolanému lékaři, jenž může znát protijed. Další postup k identifikaci zajistí PČR.
- Jestliže je podezření, že některý ze žáků přechovává OPL, je vyrozuměna PČR, žák je izolován od ostatních až do příjezdu PČR.

6.2. Krádeže a vandalismus

Preventivní opatření:

- Žáci jsou upozorněni, že krádež je protiprávním jednáním a že zařízení bude informovat v případě krádeže PČR.
- Ve školním řádu je zároveň uvedeno, že za úmyslné nebo z nedbalosti způsobené poškození majetku školy žákem bude po žákovi požadována adekvátní náhrada škody.
- Žáci nenosí do školy věci, které nemají vztah k vyučování, pokud mají peníze a cenné věci, uloží si je před začátkem vyučování k třídnímu učiteli.
- Žáci jsou vedeni k tomu, aby rozpoznali protiprávní jednání a aby událost ohlásili pedagogickému pracovníkovi, pokud se stanou svědkem krádeže či vandalismu.

Postup při nahlášení krádeže:

- O události je vytvořen protokol dle výpovědi poškozeného.
- Událost je nahlášena na obvodní oddělení Policie ČR.

Postup při vzniku škody:

- Pokud vznikne v zařízení škoda, je vytvořen protokol o události, popř. se hledá viník.
- Pokud je viník známý, může být na něm vymáhána škoda.
- Je sepsán protokol, v němž žák svým podpisem stvrzuje, že souhlasí s uhrazením škody.

Výchovné opatření (dle závažnosti)

- Napomenutí třídního učitele
- Důtka třídního učitele
- Důtka ředitele školy
- Snížená známka z chování

6.3. Šikana

Vymezení pojmu

- šikanou se rozumí jakékoliv chování, jehož záměrem je ublížit žákovi či jej zastrašit
- velmi nebezpečná forma násilí ohrožující základní výchovné a vzdělávací cíle školy
- cílené opakované psychické či fyzické útoky jedincem nebo skupinou žáků vůči jedinci či skupině žáků, která se nedokáže bránit: bití, vydírání, krádeže a poškozování věcí, nadávky, pomluvy, vyhrožování, ponižování...
- nebezpečí šikany spočívá v závažnosti, dlouhodobosti a mnohdy i v celoživotních následcích na zdraví oběti
- *formy šikany:*
 - verbální šikana přímá a nepřímá
 - fyzická šikana přímá a nepřímá
 - smíšená šikana – kombinace výše uvedených forem
- *stádia šikany:*
 - 1. stádium: ostrakismus
Velmi obtížně rozpoznatelné stádium, protože prvky šikany jsou skryté.
 - 2. stádium: psychická manipulace a fyzická agrese
Často dochází vedle psychického nátlaku, k otevřenému agresivnímu jednání (strkání, bití, povyšování, ničení věcí apod.)
 - 3. stádium: vytvoření jádra -klíčové stádium
Jádro je zcela přesvědčeno o správnosti svého jednání a vytváří atmosféru strachu – „Jdeš s námi nebo proti nám.“ Na stranu agresorů se přidávají další jedinci. Ohroženi jsou tak další méně oblíbení jedinci nebo jedinci v názorové menšině. Oběť již nemá důvěru v nikoho.
 - 4. stádium: vytváření norem
Skupina je již plně orientovaná na normy agresorů, agresivní a manipulativní chování se stává normou. Jakákoliv problematická situace se svezí po oběti jako po ventilu napětí. Oběť již nemá šanci vzdorovat a smiřuje se s chováním ostatních.
 - 5. stádium: totalita, dokonalá šikana

V tomto stádiu již nemá škola na skupinu vliv. Skupina kooperuje a systematicky oběť využívá a trápí. Oběť začíná mít pocit, že agresori jsou ti, kteří mají pravdu a při vyšetřování je hájí. Zároveň trpí silnými pocity viny a méněcennosti. Doporučuje se rozpustit skupinu.

Postupy při řešení šikany

- Vyšetřování šikany v počátečním stádiu
 - rozhovor s jedinci, kteří na šikanu upozornili
 - rozhovor s obětí / oběťmi šikany
 - nalezení svědků a rozhovor se svědky
 - zajištění ochrany oběti, popř. obětem
 - rozhovor s agresory, popř. konfrontace mezi nimi
 - nikdy nesmí dojít ke konfrontaci mezi obětí a agresorem
- Pokročilá šikana s neobvyklou formou (skupinové násilí vůči oběti)
 - bezprostřední záchrana oběti
 - domluva pedagogických pracovníků na spolupráci a postupu vyšetřování
 - oddělení agresorů, aby nedošlo ke vzájemné domluvě na křivé výpovědi
 - nahlášení PČR
 - vlastní vyšetřování

Výchovná opatření

- další práce s agresorem (náhled na vlastní chování, motivy aj.)
- potrestání agresora (agresorů) – dle závažnosti důtku třídního učitele či ředitele školy, snížený stupeň z chování, převedení do jiné třídy, potrestání agresora podle hodnocení chlapců
- práce s celým třídním kolektivem, rodinnou skupinou
- další opatření (spolupráce s OSPODEM aj.)

Jak postupovat při odhalování a řešení šikany.

- Sledujme chování dětí – skupinovou dynamiku. Vhodnými výchovnými metodami předcházíme projevům agrese.
- Projevy agrese tlumme dle intenzity, tj. domluvou, napomenutím, potrestáním v souladu s vnitřním řádem.

- Konfliktní situace řešme okamžitě, důsledně a bez projevu emocí, ve spolupráci s ředitelkou zařízení, etopedem, psychologem a školním metodikem prevence.
- Pracujme s dítětem dle stanoveného plánu rozvoje osobnosti, sledujme plnění plánu a ved'me záznamy o dosažených výsledcích.
- Diskutujme s dětmi o problematice šikany v rámci výuky i výchovné činnosti.
- Projevy šikany musí být řešeny taktně, při zachování důvěrnosti informací, ve spolupráci s metodikem prevence a etopedem.
- Při primárním vyšetřování šikany nesmí být konfrontována oběť s agresorem. Oběti musí být poskytnuta okamžitá ochrana.
- V případě velmi agresivního chování dítěte, (tzn. hrubé verbální agrese, pokus o napadení vrstevníka, či dospělého, ničení zařízení), je zajištěno umístění dítěte mimo kolektiv, jsou informováni ředitel zařízení, etoped a metodik prevence.
- Vychovatelé a učitelé spolupracují při práci s dětmi, informují se na jejich chování.
- Všichni pracovníci školy aktivně dodržují rozvrh dozorů nad žáky a provádějí intenzivně dohled v těch prostorách, kde by mohlo k šikanování docházet, případně již došlo. V době výchovné činnosti se vychovatelé nevzdalují od skupiny.
- S tematikou šikany budou seznámeni nově nastupující pedagogičtí pracovníci.

6.3.1. Kyberšikana

Vymezení pojmu

- šikana v prostředí elektronické komunikace, zneužití ICT k takovým činnostem, které mají někomu záměrně ublížit, popř. jej ohrozit

Postup při řešení kyberšikany:

- Zajistit ochranu oběti
- Zajistit dostupné důkazy
- Informovat ředitelku zařízení, popř. etopeda, metodika prevence, výchovného poradce, koordinátora výchovného úseku
- Kontaktovat operátora mobilní sítě nebo zřizovatele www. stránek, profilu....
- Situaci vyšetřit bez konfrontace oběti a agresora a žádat odbornou pomoc. Zajistit podporu a pomoc externího pracovníka (IT expert, PPP, PČR)

- Informovat zákonné zástupce oběti i agresora.
- Některé případy kyberšikany nespadají do kompetence školy. Dle závažnosti kontaktovat PČR, PPP aj.
- Dle závažnosti udělit kyberagresorovi výchovné opatření (napomenutí třídního učitele, důtka třídního učitele, důtka ředitele školy, snížená známka z chování...)

6.4. Záškoláctví

Vymezení pojmu

- neomluvená absence žáka, úmyslné zanedbávání školní docházky žákem
- jde o porušení školního řádu i školského zákona
- *absenci omlouvá pedagog*, nikoliv rodič, a to na základě písemné žádosti zákonného zástupce
- rozlišujeme pravé záškoláctví bez vědomí rodičů, záškoláctví s vědomím rodičů, záškoláctví s klamáním rodičů (předstírání zdravotních obtíží), odmítání školy

Postup při řešení záškoláctví

- Informovat vedení zařízení, výchovného poradce, metodika prevence, OSPOD, PČR
- Vyšetřit příčinu záškoláctví – rozhovor s žákem, s rodiči, resp. zákonnými zástupci
- Společně hledat cestu k nápravě, hovořit o konkrétním chování bez nálepkování
- Komunikovat přátelsky bez odsuzování, vyjádřit porozumění...

Výchovné opatření (dle závažnosti)

- Napomenutí třídního učitele
- Důtka třídního učitele
- Důtka ředitele školy
- Snížená známka z chování

6.5. Poruchy příjmu potravy, sebepoškozování

Vymezení pojmu

- *mentální bulimie a mentální anorexie*
- často se rozvíjejí nenápadně a pomalu, velmi často se skrývají mezi nevhodné stravovací návyky rodiny

- řadí se mezi nejobvyklejší potíže (nejen) dospívajících dívek a mladých žen
- jsou příčinou řady zdravotních komplikací a důsledkem zvracení a nepřiměřeného užívání projímadel aj.
- *sebepoškozování* (automutilace) = opakované a záměrné ubližování si, jehož cílem je snaha čelit nepříjemným duševním stavům, zraňování vlastního těla, jedná se o vážný psychický problém, který jedinec není schopen vyřešit jinou cestou

Postup při řešení poruch příjmu potravy a sebepoškozování

- V případě podezření na poruchu příjmu potravy či v případě sebepoškození je informováno vedení zařízení, etoped, metodik prevence.
- Jsou informováni zákonní zástupci žáka, ošetřující dětský lékař, popř. OSPOD.
- Limity pedagogů
 - Učitel není terapeut, má však možnost zprostředkovat dítěti zpětnou vazbu o některých stravovacích návycích žáka.
 - Může pomoci předcházet šikaně pro fyzický vzhled, zprostředkovat kontakt s etopedem, psychologem, popř. dětským lékařem
 - Musí být opatrný při sdělování informací v oblasti zdravé výživy (pozor na přehnanou interpretaci ze strany žáků)

6.6.Syndrom týraného dítěte

Vymezení pojmu

- CAN = Child Abuse and Neglect
- jakákoliv forma týrání, zneužívání a zanedbávání dětí, která je pro naši společnost nepřijatelná
- zneužití fyzické síly či psychické nadřazenosti a moci dospělého nad podřízeným a závislým dítětem

Postup při řešení CAN

- U každého podezření informovat vedení školy, etopeda, metodika prevence
- Spolupráce s pediatrem, OSPODEM

- Navázání kontaktu s dítětem, rozhovor (lze doporučit Linku bezpečí – možnost pohovořit si anonymně) – zajistí dle situace třídní učitel, etoped, psycholog, metodik prevence
- Komunikace se spolužáky dítěte
- Spolupráce s pediatrem, OSPODEM, PČR

6.7. Extremismus, rasismus, xenofobie, antisemitismus

Vymezení pojmů

- *Extremistické chování* = tj. chování, které je vědomě konané ve prospěch náboženských politických a etnických hnutí směřujících proti základům demokratického ústavního státu
- *Rasistické chování* = tj. chování, které se snaží legitimizovat společenské nerovnosti na základě biologických (rasových) rozdílů mezi lidmi
- *Xenofobie* = tj. projev chování, jenž je založen na nedůvěře, nepřátelství a odporu proti všemu cizímu. Jde o formu strachu ze všeho cizího (cizinců).
- *Antisemitismus* = nepřátelské chování či předpojatost vůči židům (představitelům židovského náboženství, etnické skupině, rase)
 - jednání poškozující objekt židovského charakteru

Jak postupovat při řešení

- o výskytu jevu jsou informováni třídní učitel, vedení školy, etoped, metodik prevence, psycholog
- zjistit hloubku přesvědčení a případné vazby na extremistickou scénu v okolí zařízení nebo v místě bydliště
- zjistit rozšíření extremistických myšlenek v zařízení, na rodinné skupině, ve třídě
- okamžitě a důrazně vstoupit proti projevům intolerance mezi žáky
- formou diskuze se snažit odhalit příčinu postojů, popř. pozvat k diskuzi odborníky
- *dle závažnosti* a v případě opakujících se výše uvedených projevů informovat zákonné zástupce, OSPOD, PČR

Výchovná opatření (dle závažnosti)

- napomenutí třídního učitele
- důtka třídního učitele
- důtka ředitele školy
- snížení známka z chování

7. Bibliografie

Doporučená literatura pro pedagogické pracovníky:

- ČÁP, J. *Psychologie výchovy a vyučování*. Karolinum, Praha 1997, s. 415, ISBN 80-7066-534-3
- FISCHER, S., ŠKODA, J. *Speciální pedagogika. Edukace a rozvoj osob se somatickým, psychickým a sociálním znevýhodněním*. Triton, Praha 2008, s. 205, ISBN 978-80-7387-014-0
- KENDÍKOVÁ, J., VOSMIK, M. *Jak zvládnout problémy dětí se školou? Děti se speciálními vzdělávacími potřebami ve škole- praktická příručka pro rodiče, učitele a další odborné pracovníky*. Pasparta, Praha 2013, s. 109, ISBN 978-80-905576-0-4
- MARTÍNEK, Z. *Agrese a agresivita u dětí a mládeže*. Národní institut pro další vzdělávání, Praha, 2007, s. 24, ISBN 80-86956-29-6
- MICHALOVÁ, M. *Vybrané kapitoly z problematiky specifických poruch učení*. Technická univerzita v Liberci, Liberec 2008, s. 128, ISBN 978-80-7372-318-7
- NEŠPOR, K. *Návykové chování a závislost. Současné poznatky a perspektivy léčby*. Portál, Praha 2007, s. 176, ISBN 978-80-7367-267-6
- NEŠPOR, K., CSÉMY, L. *Alkohol, drogy a vaše děti*. 5. rev. vyd. Sportpropag pro Ministerstvo zdravotnictví ČR, Praha 2003, s. 85
- VALENTA, M. A KOL. *Přehled speciální pedagogiky*. Portál, Praha 2014, s. 272, ISBN 978-80-262-0602-6
- ZELINKOVÁ, O. *Poruchy učení: specifické vývojové poruchy čtení, psaní a dalších školních dovedností*. Portál, Praha 2003, s. 264, ISBN 80- 7178- 800

INTERNETOVÉ ZDROJE

- PETRIŠČOVÁ, A. *Agrese, šikana a jiné formy násilnického chování*. [online]. Šance Dětem 2015. [vid. 4. 10. 2016]. Dostupné z: <http://www.sancedetem.cz/cs/hledam-pomoc/rodina-v-problemove-situaci/rizikove-chovani-ditete/agrese-sikana-a-jine-formy-nasilneho-chovani.shtml>
- *Ústavní péče*. Středisko náhradní rodinné péče. [online]. 2013. [vid. 4. 10. 2016]. Dostupné z: http://www.nahradnirodina.cz/ustavni_pece.html

8. Spolupracující instituce

- **Pedagogicko-psychologická poradna**
Truhlářská 360/3, 460 01 Liberec II – Nové Město
tel.: 485 105 522
- **Pedagogicko-psychologická poradna**
Palackého 48
466 04 Jablonec nad Nisou
tel.: 483 704 498
mob.: 602 102 833
- **Další pedagogicko psychologické poradny dle místa bydliště umístěných dětí**
- **Speciálně pedagogické centrum**
Polní 10
Jablonec n. N.
Tel. 480 003 608
- **Další speciálně pedagogická centra dle místa bydliště umístěných dětí**
- **Středisko výchovné péče Čáp**
Na Výšinách 451/9, 460 05 Liberec 5
tel.: 482 750 807
- **Policie ČR – obvodní oddělení Chrastava**
Pobřežní 430, 463 31 Chrastava
tel.: 485 134 092

- **Městská policie Chrastava**
Turpišova 230, 463 31 Chrastava
tel.: 485 143 533
- **MediClinic**
MUDr. Eliška Chvátalová
Praktický lékař pro děti a dorost
Masarykova 699/9
460 01 Liberec
tel. 485 109 335
- **K – Centrum Liberec**
Rumunská 5/a, 460 01 Liberec
tel.: 482 713 002, 482 317 373
- **Maják o.p.s. Liberec**
Konopná 776, 460 14 Liberec 14
tel. +420 484 847 753, +420 484 847 752
- **Linka důvěry Liberec**
tel.: 485 177 177
- **Psychiatr pro děti, mládež a dospělé**
MUDr. Martina Stegerová
Linhartova 243/25, Kosmonosy, 293 06
tel. 725 574 574
- **KNL a.s. - Psychiatrické oddělení**
Husova 10
460 63, Liberec 1
tel. +420 485 312 216
- **Dětská psychiatrická nemocnice Velká Bíteš**
U Stadionu 285
595 01 Velká Bíteš
tel. 566 531 431
- **Dětské psychiatrické oddělení**
Školní 430, 460 05, Liberec 5 - Králův Háj
tel.: 485 101 102

- **Nemocnice Milosrdných sester sv. Karla Boromejského v Praze - Detox**
Vlašská 336/36
118 33 Praha 1 - Malá Strana
tel.: 257 197 111
- **Dětská psychiatrická nemocnice Opařany**
39 161, Opařany 121
tel. +420 381 204 211
- **Psychiatrická nemocnice Bohnice**
Ústavní 91
181 02 Praha 8
tel.: +420 284 016 111
- **ADVAITA, o. s.**
463 31 Nová Ves 55
pošta Chrastava
tel.: 485 146 988
- **Probační a mediační služba**
nám. Dr. E. Beneše 585/26
46001 Liberec I-Staré Město
tel. +420 485 244 447
mob. +420 737 247 434
- **Kurátoři pro mládež a sociální pracovníci OSPOD spádových úřadů**

9. Přílohy preventivního programu

9.1. Vnitřní řád

Vnitřní řád je k nahlédnutí v elektronické podobě na úložišti v místní síti INFO a na webových stránkách organizace.

9.2. Vyhodnocení preventivního programu za uplynulý školní rok

VYHODNOCENÍ PREVENTIVNÍHO PROGRAMU
ZA ŠKOLNÍ ROK 2022 / 2023

Název a adresa školy:	Dětský domov se školou, základní škola a školní jídelna, Školní 438 463 31 Chrastava
IČO:	708 669 37
Jméno ředitele zařízení:	Mgr. Veronika Machová
Jméno koordinátora ŠVP:	Mgr. Veronika Machová
Jméno etopeda zařízení:	Mgr. Olga Kaplová
Jméno školního metodika prevence:	Mgr. Veronika Machová
Kontakty:	tel.: 485 143 104 fax: 482 720 174 e- mail: vudds-chrastava@volny.cz
Zřizovatel:	MŠMT ČR Karmelitská 7 Praha 1 – Malá Strana
Kontakt:	tel.: 266 106 111

1.1. Prevence sociálně patologických jevů

Prevence sociálně patologických jevů v našem zařízení probíhá dle dokumentu Preventivní program (dále jen PP). PP si klade za cíl především zvýšit odolnost žáků vůči jednotlivým sociálně patologickým jevům, rozvíjet osobnost žáků v klidném a motivujícím prostředí a vést je ke zdravému životnímu stylu.

Cílovou skupinu tvoří v první řadě žáci 1. i 2. stupně základní školy včetně žáků, kteří se vzdělávají dle minimálních výstupů RVP ZV, popř. i žáci základní školy speciální. S ohledem na další možné vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti prevence rizikového chování jsou součástí cílové skupiny i pedagogičtí pracovníci zařízení.

1.2. Realizace preventivního programu ve školním roce 2022/ 2023

V našem zařízení probíhaly v loňském školním roce akce v rámci specifické i nespecifické primární prevence. Cíle PP byly rovněž naplňovány v jednotlivých a v PP uvedených předmětech (český jazyk a literatura, občanská výchova, výchova ke zdraví aj.) Při výuce byly využívány různé formy a metody práce – zážitkové a projektové aktivity, exkurze, besedy, slohové a výtvarné práce, výklad aj.

Ředitelka je metodičkou prevence a výchovnou poradkyní.

Etapedickou péči zajišťovala etopedka, která se podílela na realizaci plánu prevence, vedla individuální rozhovory s dětmi, organizovala skupinová setkání, pomáhala hledat řešení problematických situací, odhalovat příčiny a doporučuje vhodné výchovné postupy. Pod vedením etopedky a později i ředitelky, za účasti všech přítomných dětí a pedagogů, probíhala pravidelně jednou týdně ve středu komunitní setkání. Ta byla zaměřena především na sebehodnocení, reflexi a sebereflexi dětí i dospělých, otázky a problémy soužití na skupině i mezi skupinami, stanovení a kontrolu krátkodobých cílů u dětí, motivaci a vedení k převzetí zodpovědnosti za své povinnosti a důsledky svého chování a rozhodování.

Skupinové komunity mají nedocenitelný význam pro komplexní speciálně pedagogickou, terapeutickou i psychologickou práci s dětmi. Tato komunitní forma je osvědčená ve vztahu k častým osobnostním charakteristikám umísťovaných dětí (snížená schopnost soustředění, nízká míra frustrační tolerance, hyperaktivita – nutnost hlubšího prožitku a emočního přeladění v rámci jednotlivých součástí).

Etapedka spolupracovala s pedagogy a sociální pracovníci a ve spolupráci s nimi koordinovala tvorbu plánů rozvoje osobnosti (PRODY), přičemž učitelé, vychovatelé a sociální pracovníci zpracovávali určené úseky PRODů. Programy rozvoje osobnosti dětí jsou základním dokumentem majícím určit nejdůležitější problémy dítěte a slouží k co nejrychlejšímu a nejefektivnějšímu naplňování účelu ústavní výchovy. Formou stanovování krátkodobých a dlouhodobých cílů je výchovné působení pedagogických pracovníků zacíleno jednotným směrem. Program rozvoje osobnosti dítěte je živým dokumentem, který může být měněn dle potřeby. Důležitá je pozitivní motivace, citlivé hodnocení, vhodně přijímaná výchovná opatření. Vyhodnocení (PRODů) probíhá dle potřeby, minimálně 1 x za pololetí.

V našem zařízení probíhaly v loňském školním roce akce v rámci specifické i nespecifické primární prevence. V jarních měsících probíhala motivační hra zaměřená na chování dětí. Cílem motivační hry je pozitivně ovlivnit dění ve třídě (zlepšit motivaci k práci ve škole), doma, na rodinné skupině, posilovat a rozvíjet zdravé sociální vztahy mezi dětmi. Herní aktivita podporuje pocity sounáležitosti, bezpečí, ochotu pomáhat, spolupracovat, řešit konflikty a respektovat ostatní.

1.2.1. Realizace PP v rámci specifické prevence

- Spolupráce s ADVAITOU- individuální terapie (září 2021 až doposud)
- Motivační hra (jaro 23)
- Projektový den: „Strašidelná škola“ (22. 10. 2021), etoped ve spolupráci se školou
- 31. 10. 2022 Halloween ve škole
- 25. 11. 2022 Návštěva filmového představení *Divnosvět*
- 24. 03. 2023 Návštěva filmového představení *Kocour v botách*
- 27. 03. 2023 Matějská pouť v Praze
- 12. 05. 2023 Návštěva filmového představení *Strážci Galaxie: Volume 3*
- 17. 05. 2023 Na vycházce s paní etopedkou
- 19. 05. 2023 Návštěva filmového představení *Rychle a zběsile 10*
- 13. 06. 2023 Park Mirakulum
- 21. 06. 2023 Na vycházce s paní etopedkou- odměny k motivační hře

1.2.2. Realizace PP v rámci nespecifické primární prevence

Dlouhodobé akce		
Typ akce	Název	Uskutečnění
Lyžařský výcvik		ANO – dle sněhových podmínek (výchova)
Šk. exkurze a projekt. výuka		ANO – ZŠ (data viz tabulka škola, výchova a etoped)
	Letní olympiáda	ANO – červen 23
	kopaná Hamr n. Jezeře	ANO - (výchova a škola)
	Chrastavský sportovní den	ANO – (škola a výchova) – červen 23
Jiné akce	Slavnostní zahájení šk. roku	ANO (škola)
	Návštěvy studentů v rámci získávání praxe	ANO
	Mikuláš a čert	ANO (výchova, etoped)
	Vánoční besídka, slavnostní oběd	ANO
	Pálení čarodějnic	ANO (výchova)
	Jarní výstup na Smrk	ANO (výchova)
	Drakiáda	ANO (výchova)
	Slavnostní zakončení školního roku	ANO

Přehled uskutečněných akcí ve školním roce 2022 / 2023

- 29.09 2022 Školní exkurze do čističky ve Stráži nad Nisou I.
- 07.10 2022 Školní exkurze do čističky ve Stráži nad Nisou II.
- 11.10 2022 Školní exkurze- knihovna- Co se slovy všechno poví?
- 13.10 2022 Školní exkurze Návštěva Jizerskohorských bučin v Oldřichových Hájích.
- 31. 10. 2022 Školní exkurze do Střevlíku- Ptáčci v zimě.
- 02. 11. 2022 Školní exkurze do Střevlíku- Dlouhá cesta lososa.
- 11. 11. 2022 Školní exkurze do čokoládovny Mana v Krásné Lípě I.
- 14. 11. 2022 Školní exkurze- knihovna- Piš a mluv!
- 25. 11. 2022 Školní exkurze do čokoládovny Mana v Krásné Lípě II.

-
- 06. 12. 2022 Školní poradenství- Volba povolání.
 - 18. 12. 2022 Školní exkurze- Mezipředmětové vztahy v praxi- Fy=Čj.
 - 17. 01. 2023 Školní exkurze- Brniště- Jablka.
 - 24. 01. 2023 Projektová aktivita ve spolupráci se ZŠ Chrastava na podporu vybudování jejich učeben.
 - 03. 02. 2023 Školní exkurze- Přehrada Mšeno.
 - 05. 02. 2023 Školní výuka v plavání.
 - 06. 02. 2023 Školní exkurze- Mezipředmětové vztahy v praxi- Př=Fy.
 - 17. 02. 2023 Školní exkurze- Trojmezí ČR, PL, NDR.
 - 16. 03. 2023 Školní exkurze- Mezipředmětové vztahy v praxi- Př=Čj=Dě.
 - 04. 04. 2023 Školní exkurze- Krásná Lípa, Jiřetín, sklárna Pačinek.
 - 04. 04. 2023 Školní exkurze- Na Zlatou stezku z Hrubé Skály směrem na Valdštejn.
 - 18. 04. 2023 Školní exkurze- Brniště- Hmyzí hotel.
 - 20. 04. 2023 Školní exkurze- Brniště- Vzdělávání aktivně!
 - 12. 05. 2023 Školní exkurze do čokoládovny Mana v Krásné Lípě I.
 - 19. 05. 2023 Školní exkurze do čokoládovny Mana v Krásné Lípě II.
 - 23. 05. 2023 Školní exkurze- přehrady- Mlýnice, Fojtka, Harcov.
 - 16. 06. 2023 Školní exkurze- ukončení projektu mezipředmětové vztahy- Jarní poezie.
 - 19. 06. 2023 Školní exkurze- Střevlík- Lovci mamutů II.
 - 20. 06. 2023 Školní exkurze- Úštěk a jezero Chmelař.
 - 21. 06. 2023 Sportovní den.
 - 27. 06. 2023 Finální vzorová hodina systému AART.
 - 28. 06. 2023 Školní exkurze- Sochy ve skalách.

Nepravidelné akce konané při výchovné činnosti ve školním roce 2022/2023	
Název akce	Termín
• ZKOUŠKY Z NOROVÁNÍ • LIBERCKÁ VÝŠINA	září 2022
• DRAKIÁDA • BARVÁŘSKÉ ZKOUŠKY JEZEVCÍKŮ A TERIÉRŮ • LETECKÉ MUZEUM	říjen 2022
• OVČÍ VRCH • VÝLET DO LIBERCE	listopad 2022
• ČERT, MIKULÁŠ A ANDĚL (děkujeme sponzorovi) • NÁKUPNÍ CENTRUM • ZDRAVÁ ZÁTĚŽ (projekt)	prosinec 2022
• PŘÍRODNÍ PARK JEŠTĚD	leden 2023
• VÝLET TURNOV • VÝSTUP NA POUSTEVNÍKŮV KÁMEN	únor 2023
• LYŽAŘSKÝ VÝCVIK V HORNÍM MARŠOVĚ • VINIČNÁ STEZKA	březen 2023
• CYKLOVÝLETY • ÚTULEK ARCHA LIBEREC • BEZDĚZ • ČARODĚJNICE • ZOO CHLEBY • ZDRAVÁ ZÁTĚŽ (projekt)	duben/květen 2023
• PRAVIDELNÉ TÁBOŘENÍ • OLYMPIÁDA • SPORTOVNÍ DEN	červen 2023
• POBYT PŠOV • TÝDEN FORMOU PŘÍMĚSTSKÉHO TÁBORA • PRAVIDELNÉ CYKLOVÝLETY A VÝLETY ZA KOUPÁNÍM • PĚŠÍ TURISTIKA	PRÁZDNINY 2023

Realizace primárního programu	
1. Vzdělávání	
• školní metodik prevence • etoped, psycholog • poradenská služba výchovného poradce • další vzdělávání pedagogických pracovníků	• ANO • ANO • ANO • ANO
• výchova ke zdravému životnímu stylu	• ANO – průběžně ve všech předmětech
• preventivní výchova ve výuce jednotlivých předmětů	• ZŠ: Občanská výchova, výchova ke zdraví, český jazyk a literatura, přírodopis, chemie, dějepis, tělesná výchova, výtvarná výchova, pracovní výchova • v rámci mimoškolní výchovné činnosti
• formy a metody práce	• výklad, vyhledávání a zpracovávání informací žáky, skupinová práce, slohové a výtvarné práce, besedy, diskuze, exkurze, hraní rolí, projektové vyučování, schránka důvěry, zážitkové aktivity
• další možnosti působení na žáky	• diskuse, besedy, dotazníky, spolupráce s rodiči a kurátory, individuální a skupinové pohovory, skupinové a celoústavní komunitní sezení
2. Organizace prevence	
• využití volného času žáků	• kroužky, sportovní akce, kulturní akce, dennodenně připravovaný program s vychovateli, relaxace
• průběžné sledování podmínek a situace ve škole z hlediska rizik	• ANO - namátkové testy na alkohol

výskytu sociálně patologických jevů	a návykové látky, rozhovory s chlapci, průběžné působení spec. pedagoga
• uplatňování forem a metod umožňující včasné zachycení ohrožených dětí	• diskuse, besedy, individuální rozhovory, • spolupráce s ADVAITOU, Majákem o.p.s., • navázání spolupráce s psychologem • spolupráce s pediatrem, psychiatrem
• akce školy pro žáky k prevenci sociálně patologických jevů	• komplexní preventivní program organizovaný Majákem o.p.s. • beseda s městskou policií
• vnitřní řád	• obsahuje zákaz nošení, držení, distribuci a zneužívání návykových látek v areálu školy
• preventivní program	• obsahuje zákaz nošení, držení, distribuci a zneužívání návykových látek v areálu školy • obsahuje krizové plány pro případ výskytu některého ze sociálně patologických jevů • je pravidelně vyhodnocován
• vybavení školy odbornými a metodickými materiály a dalšími pomůckami	• odborné publikace, letáky, časopisy • vyhledávání informací na internetu

1.2.4. Nabídka volnočasových aktivit

Kroužky pořádané ve školním roce 2022/2023	• Sportovní
	• Turistický
	• Pěstitelský
	• Výtvarný
	• Myslivecký

1.2.5. Výskyt sociálně patologických jevů

Ve školním roce došlo v našem zařízení k výskytu tohoto rizikového chování:

- **Kouření** - problém se závislostí na tabáku řešíme v rámci prevence
- **Šikana** – občasné tendence některých dětí provokovat, ale aktuálně v zařízení není žádné dítě, u kterého bychom prokazatelně diagnostikovali prvky šikany.
- **Krádeže** – v tomto roce došlo k drobným krádežím, které řešila Policie ČR (na útěku)
- **Agresivní chování** – děti používají verbální a fyzickou agresi, k dětem a i k dospělým. Tyto incidenty byly řešeny podle zákonných opatření v rámci zařízení, a to odebráním výhod. V rámci individuálních rozhovorů byly dětem nabízeny jiné formy uvolnění tenze, v rámci rodinných skupin a třídních kolektivů se pedagogové zaměřovali na prevenci těchto jevů rozbořením situací, nácvikem modelových situací.
- **Vandalismus** – děti při snaze o dosažení svých potřeb, při řešení problémů nebo uvolnění napětí často ničí majetek DDS, věci své i ostatních dětí. Těmto projevům jsme se snažili předcházet neustálým vzděláváním dětí ve finanční gramotnosti. Velmi se nám osvědčila práce s osobním finančním rozpočtem. Pokud však již došlo o prokazatelně úmyslné poškození zařízení nebo cizí věci, bylo postupováno v rámci výchovných opatření dle zákona č.109/2002 Sb.
- **Intolerance** – Průběžně s dětmi mluvíme a především nacvičujeme prosociální chování. Vedeme je k tomu, aby byly schopné alespoň akceptovat odlišnosti u druhých. – s dětmi mluvíme a nacvičujeme prosociální chování. Průběžně jsou vedeny k respektování a akceptování odlišností druhých. Pozornost jsme též zaměřili na posílení pocitu sounáležitosti rodinných skupin, a to v rámci různých aktivit – sportovní soutěže, společné vaření dětí, atraktivní zájmové aktivity (cykloturistika výlety). Děti se dokázaly navzájem povzbuzovat, ocenit i slabší výkon mladšího dítěte. Zažily, že není důležité vyhrát, lepší je sdílet společně nějaký zážitek
- **Sexuální experimentace** – s chlapci je průběžně sexuální výchova řešena. Chlapci jsou průběžně a přiměřeně věku seznamováni s riziky v oblasti sexuality a se zásadami zdravého sexuálního života. Opakovaně je dětem vysvětlována problematika dospívání, fyziologického zrání. Děti dle věku jsou edukovány v oblasti dodržování intimní hygieny v období dospívání.

Údaje vycházejí z vyhodnocení situace v zařízení k pololetí a konci školního roku 2022/2023.

Z výše uvedených údajů vyplývá, že v průběhu uplynulého školního roku se objevilo zneužívání návykových látek (zneužívání marihuany), kouření tabákových výrobků. Prakticky vymizelo užívání jiných návykových látek (pervitin, alkohol, které se objevovaly v předešlých letech. Rovněž se v průběhu školního roku neobjevil žádný případ šikany, hráčství, rasismu či sebepoškozování. V průběhu školního roku se bohužel zvýšila útěkovost chlapců (3 chlapci – dlouhodobý útěk, 1 chlapec opakované útky).

Mezi nejčastěji se objevující sociálně patologické jevy v našem zařízení patří užívání tabákových výrobků a objevuje se i zneužívání marihuany.

Závěrem můžeme konstatovat, že preventivní program byl zaměřen na předcházení nežádoucího jednání a chování a děti byly seznámeny se strategiemi, které pozitivně vedly k žádoucímu chování.

1.2.6. Výchovní opatření udělená ve školním roce 2022 / 2023

1.2.6.1. Výchovní opatření – pochvaly

třída	pochvala ředitele školy		pochvala třídního učitele	
	1. pol.	2. pol.	1. pol.	2. pol.
I.	0	0	0	0
II.	1	1	0	0
III.	0	1	1	0
Celkem	0	1	2	2

1.2.6.2. Výchovná opatření – napomenutí a důtky

třída	napomenutí tř. učitele		důtka třídního učitele		důtka ředitele školy	
	1. pol.	2. pol.	1. pol.	2. pol.	1. pol.	2. pol.
I.	0	0	0	0	0	0
II.	0	0	2	0	0	0
III.	0	0	2	0	0	0
Celkem	0	0	4	0	0	0

1.2.6.3. Celkové hodnocení chlapců – chování

třída	velmi dobré chování		uspokojivé chování		neuspokojivé chování	
	1. pol.	2. pol.	1. pol.	2. pol.	1. pol.	2. pol.
I.	0	0	3	4	2	1
II.	3	2	2	5	4	3
III.	4	1	1	4	0	1
Celkem	7	3	6	13	6	5

1.2.7. Další vzdělávání pedagogických pracovníků

Téma školení	Počet osob
školení BOZP	hromadně
školení SORUDO – sebeobrana pro pedagogy	hromadně
Čtenářská gramotnost 2. stupně	1
Transakční analýza pro sociální pracovníci	1
Úvod do koučování v pomáhajících profesích	1
Inovace krizového řízení pobytových sociálních služeb pro seniory	1
Studium v oblasti pedagogických věd se zaměřením na speciální pedagogiku	1
AART výcvik	2

Absolutorium	1
školení docházkového systému Alveno	1
Studium Zdravotně sociální pracovník	1
Studium vychovatelství	1

V Chrastavě 4. 9. 2023
Vyhodnocení PP zpracoval: Mgr. Veronika Machová
Schválil: Mgr. Veronika Machová